

ADEM DÖNMEZ

SINIR TanımaZ Gezgin

GÜNEŞ ÜLKESİNE
YOLCULUK

ROMAN

Iran Kedici

CARPE
DIEM

Benim Hikâyem

Çocukken pek arkadaşım olmadı. Futbol oynayamayacak kadar sıksa, saklambağ oynayamayacak kadar uzundum. Hep ebe olmaktan sıkılınca da kendimi kitapların dünyasında buldum.

Jules Verne'nin 'Seksen Günde Devri Âlem' kitabını kim bilir kaç defa okumuştum.

Evimizin arka tarafındaki büyük bahçede her ağacın arkasını farklı bir ülke olarak düşünür, oralara yolculuklar yapardım.

Ağabeylerim dünya kupası maçlarını izlerken ben de ten renkleri ve görünüşleri birbirinden farklı bu insanların bir arada bulunmasını meraklı gözlerle izler, sorular sorardım: "Kore nerede? Brezilya nasıl bir ülke? Fransa'ya yürüyerek kaç günde gidilir?"

Uzak ülkeleri görmenin ve farklı kültürleri tanımanın hayalini kurdum yıllarca.

"Bir gün gelecek, uzak diyarlara yolculuklar yapacağım" diyerek avutuyordum kendimi.

Gezmek, sahip olduklarımızı bir köşeye bırakıp uzaklaşmak anlamı taşıyordu benim için. Belki de hiçbir eşyaya, söze, insana bağlanamamam bu yüzden.

Odamin duvarında yer alan dünya haritasının karşısına geçip parmağımla bütün başkentleri birbirine bağlamaktan artık iyice yorulmuştum ki aynı evi paylaştığım arkadaşım Ender, şubat tatili için otostopla Avrupa yolculuğuna çıktı.

Döndüğünde ona sabahlara kadar gördüklerini anlattırdım. O, Endülüs'te yaşadığı şaşkınlığı, İtalya'daki insanların bize ne kadar çok benzediğini, özenle korunan eski Paris'i anlatırken benim içim kan ağlamıştı, çünkü onunla birlikte o anları yaşayamamıştım.

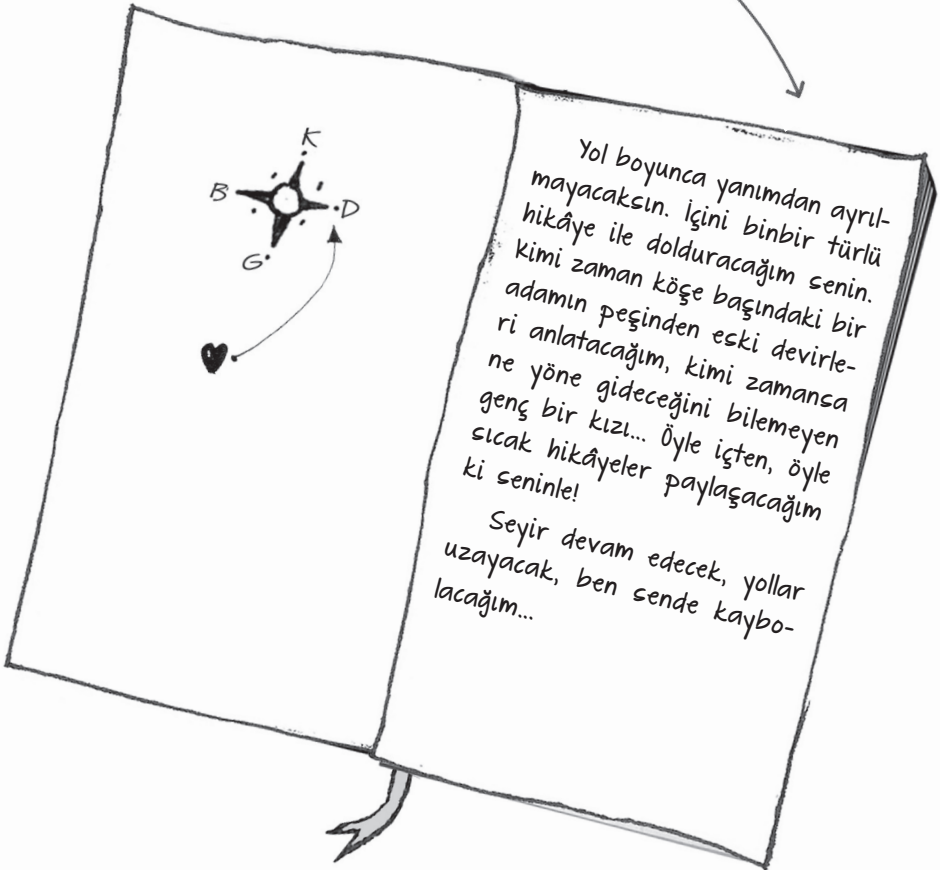
Konuşma sırasında, "Yazın birlikte Hindistan'a gitsek ya dedi Ender. Bu sözün benim için ne çok şey ifade edebileceğini bilmiyordu. İçimde fırtınalar kopmuştu. Serüven dolu bir yolculuk, yeni kültürler, yeni hikâyeler...

Günlerce bunun üzerine konuştuk, planlar yaptık. Sonunda kararımızı vermiştik, bu geziye çıkacaktık. Yeni yerler görecek, bağlılık hissi taşımadan yaşayacak, dünyayı adımlayacaktık.

Yavaşça, sindirerek, hissederek, öyle otobüslerin renkli camları ardından kalın güneş gözlükleriyle değil, küçük bir sırt çantasını yüklenip bütün bağımlılıklarımızı terk ederek dünyayı keşfe çıkacaktık...

İçin en zor kısmı ailelerden izin koparmak oldu. Ama bunu da bir şekilde hallettik.

Yaz yaklaşıyordu. Hemen yol hazırlıklarına başladık. İlk olarak gidip bir defter aldım kendime. Ve ilk sayfasını açıp çizimleri yazdım:

Gezi Öncesi

★ İlk olarak yaşadığımız şehirdeki emniyet müdürlüğüne başvurarak pasaportumu çıkartmalıyım.

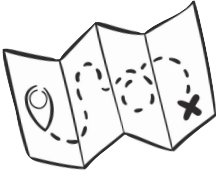

★ En az bir yıllık süresi olmalı, çünkü birçok ülke bir yılın altındaki pasaportlara vize vermiyormuş.

★ Bir de gezi öncesinde mutlaka sağlık kontrolünden geçmeliyiz.

★ Sonra yolculuk süremize göre gideceğimiz ülkelerde nasıl bir güzergâh izleyeceğimizi çıkarmalıyım.

★ Günü gününe hazırlanmış bir program yapmaktansa kafamda belli bir plan oluşturmak ve rahat hareket edebileceğimiz bir rota çizmek çok önemli. Gezi esnasında duruma göre rotamız değişebilmeli.

★ Gideceğimiz ülkeler hakkında önceden bir araştırma yapmalıyım.

★ Güvenilir kaynaklar bulmalı, gerçek bilgiler edinmeli, gereksiz bilgilerle meşgul olmamalıyım.

★ Sonra sıra çantamı hazırlamaya geliyor. Öyle bir çanta hazırlamalıyım ki hem bana gereksiz ağırlık yapmamalı hem de tüm ihtiyaçlarıma cevap verebilmeli.

★ Kişisel temizlik ürünlerimi çantamın en altına yerleştireceğim.

★ Onların üzerine iç çamaşırlarımı ve yedek çoraplarımı. Aralarında mutlaka hırka benzeri bir şey olmalı.

★ Diğer kıyafetlerden yanıma fazlaca almama gerek yok. Gittiğim yerlerden günlük kıyafetler alabilirim.

YOLCULUK BAŞLADI!!!

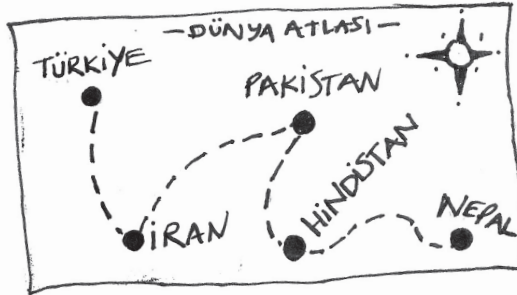
1. Gün

Bu sabah uyandığım da küçücük bir çocuğun, okulun ilk gününde çarpan kalbi gibi çarpıyordu kalbim. Bütün hazırlıklarımızı tamamlayıp yola çıktık. Telaştan cüzdanımı almayı unutmuşum. Babam otobüsümüzün arkasından taksi ile yetişirdi.

İstanbul'dan Erzurum'a giden Doğu ekspresi az önce altıncı perondan hareket etti. Elimdeki dünya atlasından Ender'e güzergâhımızı gösteriyorum:

"Önce İran'a gideceğiz, ardından şu yolu takip etmeye çalışacağız ve Pakistan'a geçeceğiz, sonra da Hindistan ve Nepal..."

Birbirimize bakıp gülüşüyoruz.

2. Gün

Hâlâ trendeyiz. Karanlık tünellere gire çıka yüksek, çıplak dağların arasından geçerek ilerliyoruz.

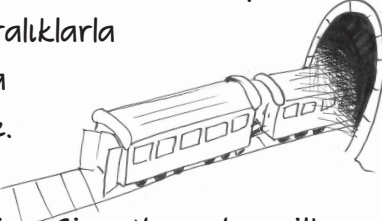
Yaklaşık bir saatlik aralıklarla adını bilmediğimiz kasaba istasyonlarında duruyoruz.

Anadolu'nun bu yüzünü daha önce hiç görmemiştim. Sivas'tan öteye ilk geçişim.

Yaklaşık beş saat kadar sonra Erzurum'a ulaşacakmışız. Geceyi orada geçirmeyi planlıyoruz.

Yıkık evler görüyorum sarı tarlalar arasında ve gözümün gördüğü her noktada keskin kayalıklar var.

"Elveda" veya "hoşça kal" gibi kelimelerin anlamını ilk defa hissederek kullanacağım.

Hiç de yabancı olmadiğim yalnızlık hissi iyice çöktü üzerime.

Televizyon, gazete, internet, telefon yok. Sadece birkaç kitap, müzikçalarım ve defterim.

*

Bir günü aşkın bir tren yolculuğunun sonunda Ahmet Hamdi Tanpınar'ın beş şehirden biri olan Erzurum karşımda...

Ahmet Hamdi, on yıllık arayla iki kez geldiği Erzurum'da gördüğü değişimleri ve şark vilayetlerinin kültür merkezi olan bu şehrin harap edilmiş hâlini 'Beş Şehir'de bana daha önce anlatmıştı. Bu yüzden, sanki şehre üçüncü gelişim bu.

3. Gün

Sabah yedi buçuk civarı... Van'a ulaştık...

Van Gölü'nün etrafında otobüsle dolanırken şoförümüzle de epey muhabbet ettik.

Şoföre, "Abi, buraya gelip de Van kahvaltısı etmemek olmaz, nereye gidelim?" diye sordu Ender.

"Valla, şehir merkezinde yer çok. Birine girin, hepsi de iyidir" dedi şoför.

"Çantaları otogarda bırakabileceğimiz bir yer var mı?" dedik.

"Otogara varınca beni bekleyin, bir çaresine bakarız" dedi.

Şoför babacan adam!

*

İran'a gidebileceğimiz bir otobüs bulmaya çalışıyoruz. İstanbul'da yaptığımız araştırmalara göre İran'a geçmek için en uygun yer Doğubayazıt'taki sınır kapısıymış. Fakat Van'dan Ağrı'ya bugün araç bulamadık.

Bizi Van'a getiren otobüs şoförü geldi aklımıza. Onun yardımlarıyla bir minibüsle anlaştık. Bizi Hakkâri Yüksekova'ya kadar götürecekti, oradan da başka bir araç bulup Esendere sınır kapısına ulaşacağız.

Minibüsle iki saat kadar yol aldıktan sonra bir yol üstü lokantasında mola verdik. Kaçak çay içtik. Minibüsün şoförü de kaçak benzin aldı. :))

Yüksekova'ya ulaşır ulaşmaz taksiyle Esendere sınır kapısına varınca, pasaportlarımıza mühür vurdurup paramızın bir kısmını İran tümenine çevirttik.

Sınır kapısından önce ben geçtim ve Ender'i beklemeye başladım. Fakat Ender bir türlü gelmiyordu.

"Şimdi bir de Ender'e geçiş izni vermezlerse seyreyle gümbürtüyü" dedim içimden. "Yok daha neler" deyip gülümsedim.

Ender biraz sonra köşeden görüldü.

KAÇAK ÇAYLAR ŞİRKETİ!! :))

"Abi, ben aranıyormuşum."

Önce bir kahkaha patlattım. Fakat uzun sürmedi gülüşüm. Yoldaşım kaygılıydı. İş ciddi görünüyordu. Moralimiz fena halde bozuldu.

Geri dönüp bekleme salonuna geçtik. Ender, görevli memurlar tarafından başka bir odaya alındı.

Bir müddet sonra sorunun ne olduğu anlaşıldı.

Ender'in babası onun yurtdışına çıkacağına inanamamış. Sonra da yanında yeterince parası yoktur diyerek bir arama emri çıkarmış. Ne tuhaf adam!

Sorun hallolmuş fakat vakit ilerlemiş ve hava çoktan kararmıştı. O gece sınır karakolunda polislerin misafiri olarak kaldık. Bekleme salonundaki bankları birleştirerek uyuduk.

Buralar bilindik yerlere benzemiyor. Her taraf dağlık. Dağlarda, tepelerde hiç ağaç yok. Yıllardır devam eden olağanüstü hâl yüzünden bölge askeri alan gibi...

HAFIF BİR KAFER İFAŞEDİĞİMİ İSPATLAYABİLMEK İÇİN
DÜŞTİM BU KOLLARINI

4. Gün

Sırtımdaki hafif ağrıyı saymazsam iyi bir uyku çeğtim diyebilirim.

Polisler bize deli gözüyle bakıyor, gülüp duruyorlardı hâlimize.

Saat yediye gelirken İran sınır kapısından geçtik. Sınır kapısının hemen yanında otobüs beklemeye başladık. Dün gece olanları ve Ender'in başına gelenleri düşünüyorum... Gezi beklediğimden de cümbüşlü geçecek gibi.

*

Ve Urmiye... Burası Türkiye dışındaki ilk durduğumuz. Şaşkınım.

URMİYE İSMİNİN SÜRYANİCE
'SU BEŞİĞİ' ANLAMINA GELEN
'UR-MİA' İFADESİNDEN GELDİĞİ
TAHMİN EDİLİYOR.

İlk dikkatimi çeken, otobüslerin üzerindeki Farsça sözcükler ve kadınların giyinişi. Aynı zamanda farklı bir koku var etrafta, sanırım bu İran'ın kokusu.

*

Yaklaşık iki saattir Tebriz otobüsündeyiz. Çok susadım ama suyu nasıl isteyeceğimi bilmiyorum.

On yaşlarında bir kız çocuğu koltuğundan kalkıp ön tarafa giderek su aldı. Baktım, otobüsün ön tarafında bir su deposu var. Susayanlar, kalkıp bu depodan kendi sularını kendileri alıyorlarmış meğer. Ben de aynısını yapıyorum. Oh, su gibisi yok...

*

Üç buçuk saatlik bir yolculuğun ardından Tebriz'e vardık.

Sonunda kendimi bir yatağa bırakabileceğim. Çok yorgun düştüm.

Eşyalarımı hemen odaya bıraktım. Hemen yatarım sanıyordum ama öyle olmadı. Tebriz sokaklarına attık kendimizi. Bizim gibi heyecanlı, acemi başka gezginler de var sokaklarda.

Yanlarından geçtiğimiz insanlar yüzümüze gülümsüyorlar. Hangi yöne gideceğimizi bilmiyoruz.

"Ben çok susadım" dedi Ender. Arkamızdan yaklaşan bir adam, "Şurada su var" dedi gülümseyerek. Bizi işitmiş olmalı. Türkçe biliyor.

Suyu bulduğumuz yerde turist danışma bürosunu da bulduk. Kapı girişinde şirin bir amca karşıladı bizi. Adı Nasir'miş. Nereli olduğumuzu sordu. Bizimle Türkçe konuşmaya çalıştı ama pek başarılı olamadı. Nasir Bey ile el kol işaretleri yaparak anlaştık.

Ekmek arası patates-yumurta satan bir yer gösterdi bize. Karnımızı tıka basa doyurduk.

"Nasir Bey, biz acıktık. Bir şeyler yiyebileceğimiz bir yer var mı yakınlarda?"

"Hafif bir şeyler yemek ister misiniz?"

"Ne olsa yeriz."

*

İleride bir cami var. İran'daki camilerin farklı olduğunu duymuştum. Camideki insanlar bize nereden geldiğimizi sordular. Türkiye deyince, "Kardeş, kardeş..." diyerek sarıldılar.

İçlerinden biri sordu:

"Nerede kalıyorsunuz?"

"Otelde."

"Olmaz, olmaz. Otelde kalamazsınız. Bizim konduğumuzuz." ←-----

Bu misafirperver İranlının adı Ali. Onun bu samimi teklifini geri çevirmedik.

Eve gidince Ali Bey'in hanımı bize çay ikram etti. Bizim yaşıtımız olan oğulları da yanımıza geldi, birlikte oturduk. Birazdan komşuları da geldiler. Gece yarısına kadar süren çok hoş bir sohbetimiz oldu.

Tüm ısrarlarına rağmen gece yarısına yakın otelimize döndük. Fakat bir sonraki gece evlerinde misafir olmaya söz verdik.

KONUĞUMUZSUNUZ DEMEK İSTİYOR,
İRAN'DA BÖYLE SÖYLENİYOR.